

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

XVI. De ecclesiis, & pio in eis versa[n]di modo, altaribus, & sacristiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

ANNO
CHRISTI
1596.

stigia sequi, non suffragiis, & patrocinio se illorum indignos præbere.

Reliquiarum nouarum exhibitionem, & publicam propositionem, itemque nouorum miraculorum receptionem, etiam in ecclesiis regularium, sacri Tridentini Concilii decreto interdictam & prohibitam esse omnes nouerint, nisi prius ab episcopo loci recognita, & approbata fuerint: qui, simul atque de iis compertum habuerit, adhibitis in consilium theologis, & aliis piis viris, ea faciet, quæ veritati, ac pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus extirpandus sit, vel omnino aliqua de iis rebus grauior quæstio incidat; episcopus antequam controuersiam dirimat, metropolitani, & comprouincialium episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectet: cum nihil inconsulto sanctissimo Romano pontifice nouum, aut in ecclesia hæctenus inusitatum vel admitti, vel decerni liceat.

Reliquiarum integrum inuentarium, quæ in ciuitate, & diocesi sunt, in episcopalibus archiuis conseruari cupimus, & mandamus.

XVI.

Domus Dei, quam decet sanctitudo, domus orationis & sanctitatis, munditie excellere debet; ut fiant in ea rite diuina & sacra; postulationes etiam, preces, & vota Deo soluantur: hanc tamquam sponsam episcopi factam tectam conseruari, & non solum rebus ad sacra peragenda necessariis, & opportunis institui mandent & præcipiant; sed iis etiam, quæ locum decent, ornari: solum bene stratum, parietes purgati, cultus vniuersus honestissimus; altaria non constituentur noua; non fiant iconæ pictura, vel sculptura cuiuscumque ecclesiasticæ historiæ episcopis inconsultis, & dum consuluntur, proponatur integra plenaque intentio extruere volentium: a sacris enim imaginibus debet omnis picturæ lasciuia abesse, ne procaci venustate pingantur, aut curiosius ornentur. Debet historiæ veritas exprimi, pietas excitari. Intra scabellum, siue basin iconæ, vel intra thecam iconæ, vel post iconam nihil omnino seruetur: sint munda, sint expedita omnia. A cornu euangelii, sicubi fuit olim in pariete custodia sanctissimæ eucharistiæ, & adhuc fe-

fenestellæ pictam habent, aut insculptam imaginem Christi Domini, aut inscriptionem, ex qua colligi posset, ibi esse sacramentum corporis Christi; tollantur imagines, & signa huiusmodi, ne in re maxima errandi occasio præbeatur. In dictis fenestellis bene munitis seruentur olea sacra in vasculis argenteis sub sera firma, & clauis. Altaria sint solida circumcirca, vt nihil sit a parte posteriore diuerticuli vacui propter sordes auertendas. Ipsa custodia sanctissimæ eucharistiæ vestiatur intus panno serico, seu villuto rubei coloris: in supposito corporali pyxis locetur: in pyxide supponatur corporale, in quo particulae sacramenti resideant: si tamen pyxis interius sit bene leuis, & splendida, atque inaurata, vt nihil asperum, aut inæquale appareat, in ea poterit sine corporali sacramentum reponi: ad pixidem contegendam adhibeatur velum sericum aureis, siue argenteis lineis distinctum, aut alia ratione splendidum, & conueniens, quo a summo ad imum tota pyxis operiatur: vas, & operculum pyxididis sit ex argento: si pes pyxididis propter ecclesiæ paupertatem fieri argenteus non potest, fiat ex ære; tota vero pyxis inauretur.

Custodia in altari bene firmetur, ne moueri loco possit: pro ipsa vero custodia conopea comparentur colorum ecclesiasticorum, quæ plebani, & curati, siue sacristani pro temporum, & solennitatum varietate ad custodiam contegendam adhibebunt. Clauis custodiæ firma sit, sit etiam pulchra & inaurata, vbi potest; si minus potest, saltem sit lucida, & chordulæ sericæ rubæ inserta cum flocco filis sericis & aureis conferto, quæ a plebanis, & curatis diligenter seruetur. Intra custodiam nihil omnino si præter pyxidem, & sacramentum.

Fornix, textum, pauimentum, munditie & cultu splendeat: parietes omnes scriptionibus quibuscumque mudentur: vasa lapidea pro seruando oleo ab ecclesiis asportentur: frustra imaginum sanctorum, ipsæque imagines, quæ vetustate consumptæ sunt, & alia ecclesiastica lacerata, seu fracta quæcumque combustibilia incendantur, & mittantur cineres in piscinam sacrarii.

Sepulcra, quæ fiunt in ecclesiis, præcipimus opere preffo extrui, vt nihil emineat, quod incedentibus impedi-
mento

ANNO
CHRISTI
1556.

mento fit. Ecclesiæ pauimentum seruetur integrum, nec rumpatur nisi ob sepulcrum muro & fornice construendum. Cruces, calices, nomen venerabile Dei, imagines Dei & sanctorum insculptæ, siue inscriptæ sepulcris, vel in solo ecclesiæ, quamprimum omnino tollantur; nec lignæ cruces mortuorum tumulis in cœmeteriis figantur, ne sacrorum signorum conculcatione irreuerentiæ culpa committatur.

Fenestræ ecclesiarum, quibus a priuatorum domibus in ecclesiam intropicitur, vitris & clathris ferreis muniantur, nec aperiantur.

Sumptus omnes, qui ad ornanda altaria necessarii sunt, fiant ab iis, a quibus ante fieri consueuerant.

Missalia non tolerantur, quæ non sint post Concilium Tridentinum correctæ, & a Pio quinto edita.

Quod fuerat antiquis temporibus pie & laudabiliter institutum, posteriorum temporum iniquitate a recto sui ordinis instituto deflexit; vigilantibus enim populis apud ecclesias, & memorias sanctorum nocturno etiam tempore frequentantibus, nihil fuerat olim vel petulantia corruptum, vel sacrilega temeritate fœdatum: quod posteriorum temporum nequitia & grauiorum malorum commissione obsoleuit. Auditum vero est adhuc quibusdam locis mulieres vigiliis sanctorum in ecclesiis pernoctare: quod ne fiat, ne prætextu pietatis aliquid grauius contingat, statuimus, prædictum agendi vigiliis ritum omnino tollendum esse, ac modis omnibus ab episcopis delendum, ne, quod est summe periculosum, vel conuiuentia, vel negligentia perseueret.

Ecclesiam, in qua fiunt sacra & cultus diuinus eo ordine peragitur, externis vacare impedimentis conuenit: idcirco decernimus concursationes pauperum, quorumcumque etiam miserabilium, qui celebrantibus & orantibus in ecclesia impedimento sunt, ab omnibus ecclesiis, cum sacra fiunt, arcendas esse: permittantur autem pauperes in ecclesiæ foribus eleemosynæ petendæ causâ consistere; modo ne vocibus obstrepant, vt exaudiantur & diuina perturbent.

In ecclesia, qua domus est sanctæ conuersationis & pietatis, diuersari honestissime æquum est, vt etiam Apostoli dicto monemur, qui præcepit mulieres velari propter an - 1. Cor. ii.

Concil. Tom. 36.

PPPPP

gelos Dei. Curandum est igitur per episcopos, vt in ecclesiis, dum sacra celebrantur, mares distincto ordine a feminis maneant, & feminae non nisi velato capite in ecclesiam ingrediantur: quod vbique seruari etiam iuxta doctrinam apostolicam æquum esset.

ANNO
CHRISTE
1596.

Deambulationes, excursationes, peruicacem curiosorum petulantiam longe ab ecclesia arcendam decernimus; ita acta iudicialia, tractatus sæculares, instrumentorum, & contractuum quamcumque speciem; item repositiones mercium, tabularum & quorumcumque profanorum in ecclesiis omnibus fieri prohibemus: quod regulares etiam in suis ecclesiis diligenter seruabunt.

Quibusdam locis abusu inductum, quotidianaque consuetudine receptum est, vt humili orti loco homines & coniugati, licet non desint clerici, qui munus huiusmodi obire possent; nec habitu animi, nec decenti corporis cultu apti, ministeria in ecclesiis exercent, quæ clericorum propria sunt; celebrantibus ministrantes, altarium ornatui & ecclesiæ totius cultui seruientes; cum tamen ista omnino ignorent, & a re sacra & sacris hærent tractanda & custodienda alieniores habeantur & appareant. Idcirco sacrorum Canonum constitutionibus inhærentes, quibus cauetur, vt in pagis & in villis, nedum in ciuitatibus & opidis, curati clericum apud se habeant, qui minorum ordinum officia exercent; curent episcopi omnibus, quibus fieri potest, locis, in omnibus ecclesiis curatis tam ciuitatum, quam opidorum, pagorum & villarum, stipendium ei solitum assignari; qui cum sæcularis sit & coniugatus, ac ineptus, totius ecclesiæ curam hæcenus gessit; deinceps attribuat clerico, qui sacerdoti celebranti cum superpelliceo ministret, cum psallente cantet, lectiones in ecclesia legat, ecclesiam & altaria curet, doctrinam Christianam doceat, toti ecclesiæ munera minorum ordinum obeundo præsit, & sub sui sacerdotis obedientia & disciplina viuat.

Hic autem clericus ætatis eius sit, vt hoc obire officium possit, natalibus habilis, grammatices non ignarus, ad disciplinam & peritiam literarum non ineptus, voluntate & sacramentorum frequentia a pietate non alienus, in habitu, ac tonsura clericali assiduus; vt spes sit, illum aliquando gradatim ad sacerdotium peruenire posse.